

PAIX LITURGIQUE

Newsletter 4 objavljen dana 17 siječanj 2013

«VRATITI CRKVI MLADOST» - RAZGOVOR S OPATOM MARIAWALDA

U našem 162. newsletteru od 26. siječnja 2009. osvrnuli smo se na povratak tradicionalne liturgije u njemacku opatiju Mariawald, koji se dogodio krajem 2008., kada se počeo primjenjivati motuproprij Summorum Pontificum.

Učinilo nam se da bi bilo dobro zamoliti oca opata Mariawalda, dom Josefa Vollberga, za prvi ogled četiri godine nakon toga izbora. Ovoga vam tjedna donosimo intervju s njim popravljen našim razmišljanjima koji je u originalu realiziran na njemackom jeziku za naš njemacki newsletter.

I - NAŠ RAZGOVOR S DOM JOSEFOM, OPATOM MARIAWALDA

Image

1) Precasni oce, možete li nam u nekoliko rijeci predstaviti svoj samostan, njegovu povijest i mjesto u kontekstu katolicanstva u Njemackoj?

Dom Josef: Samostan Mariawald nalazi se na granici s nacionalnim parkom Eifel, pedesetak kilometara jugozapadno od Kölna, nedaleko od belgijske granice. To je osamljeno mjesto u brdima, okruženo livadama i šumama.

Povijest Mariawalda počinje krajem 15. stoljeca kada se počela razvijati pobožnost prema jednoj Pietà koju je u blizini postavio jedan čovjek iz ovoga kraja. Godine 1486. ovdje su došli cisterciti i 1511. posvetili prvu kapelicu. Njihov se samostan razvijao sve dok ga Francuska revolucija, a potom i Bismarckov „Kulturkampf“ i nacistički teror, koji su ga postupno uništavali, na kraju nisu i ukinuli. No svaki su put i samostan i red kojemu je pripadao pronašli načina da se obnove.

Mariawald je jedini trapistički samostan u Njemackoj. Trapisti su monasi reda koji je krajem 17. stoljeca nastao reformskim pokretom pod vodstvom opata De Rancéa u opatiji La Trappe. Službeni je naziv reda Ordo Cisterciensis Strictioris Observantiae (OCSO), tj. Red cistercita strožeg opsluživanja. U njemackim katoličkim krugovima Mariawald zauzima osobito mjesto, posebice od reforme iz 2009. S dopuštanjem Svetoga Oca, pape Benedikta XVI., u samostanu se slavi liturgija prema izvanrednom obliku rimskog obreda u skladu s knjigama koje su cisterciti koristili do Koncila. Mariawald provodi volju Svetoga Oca koji je, već dok je bio prefekt Kongregacije za nauk vjere, upozoravao protiv subjektivističkog napuštanja vjere i zaborava naših duhovnih korijena. Djelo koje se ostvarilo u Mariawaldu stavlja se u službu Crkve i kršćana cijelog svijeta.

No reakcije katolika u velikoj se mjeri, nažalost, ne podudaraju s voljom Svetoga Oca. Vrlo često se reforma koju on predlaže smatra nazadnom i odbacuje. Ipak, izbor Mariawalda naišao je na zahvalnost i razumijevanje mnogobrojnih osoba, čemu svjedoči i rastući broj vjernika koji ovdje dolaze na nedjeljnu misu i stalni upiti za smještaj za duhovne obnove ili jednostavno radi odmora. Treba reći da imamo vrlo lijep, dobronamjeren i prijateljski odnos sa zajednicom vjernika koji čuvaju i štite čudotvornu ikonu Pietà iz Mariawalda, no taj je odnos, nažalost, ipak samo iznimka.

2) Možete li nam nešto reći o razlozima koji su Vas naveli da krajem 2008. prihvatite motuproprij Summorum Pontificum i uvedete izvanredni oblik liturgije u svoju opatiju?

Dom Josef: U našoj zajednici nije bilo vidljivih plodova nakon promjena koje je donio Drugi vatikanski sabor i broj naših redovnika drastično se smanjio. Između 1965. i 2011. mnogi su redovnici napustili samostan, a potvrđena su samo dva nova zvanja.

I tako se, u nasuprot antropocentričnim tendencijama nove liturgije, rodila želja da Boga vratimo u središte života našeg samostana. Kako stablo živi samo kad se hrani energijom koju crpi putem korijenja, tako i redovnik (i ne samo on!) treba mudrost koju crpi iz stoljetne riznice kako bi Crkvi vratio njezinu mladost.

Treba primijetiti da liturgija u Mariawaldu nije potpuno identična rimskom obredu. Ona ima svoje specifičnosti na području kalendara, liturgije euharistije i prije svega u smislu brevijara (liturgije časova).

3) Koje je promjene taj izbor donio vašem redovničkom životu?

Dom Josef: Reformom je duhovni život redovnika postao zahtjevniji. Nova - citajte „stara“ - liturgija zahtijeva i određeno učenje. Naime, pjevanje gregorijanskog korala je umjetnost koja traži posebnu formaciju, ustrajanje na latinskom kao jeziku koji pristaje obredu zahtijeva volju i ustrajnost, molitva casoslova uzima više vremena, a ustajanje u 3 h ujutro kako bi se molio uficij zahtijeva i određen proces učenja. No sve te žrtve nadoknađuje otkrice bogatstva za koje se dotad nije znalo.

Služenje pri oltaru također zahtijeva odgovarajuću formaciju, a i same vjernike treba poučiti za prisustvovanje liturgiji versus Deum - prema Bogu. Slavljenje mise prema Bogu, umjesto versus populum - prema narodu, od vjernika iziskuje drugaciju vrstu „participatio actiosa“ (djelatnog sudjelovanja), koja je većinu vremena svjesnije. Dodao bih još i da sam Sveti Otac u Novus Ordu dijeli pricest na jezik, čime daje primjer toliko priželjkivane „reforme reforme“.

4) Koji je utjecaj imala na kvalitetu života vaše zajednice?

Dom Josef: Nakon četrdeset godina nove liturgije svaka nova promjena teško pada, pogotovo starijoj braći.

Ipak, početne su tenzije prestale i situacija je mirnija. Otvaranje neprekinutoj tradiciji Crkve i intenziviranje duhovnog života polako donose plodove, kako smo se i nadali, posebice na području novih zvanja. Nema mjesta nestrpljivosti. Da upotrijebim sliku jednoga prijatelja našeg samostana: reformirati Mariawald, to je kao pokušati okrenuti cruiser u punoj brzini da ide u suprotnom smjeru - za to je potrebno vremena. Mariawald treba vremena, ali i molitve svih nas...

5) Koji nam komentar možete dati danas o tom izboru? Je li utjecao na zvanja koja nastojite privući?

Dom Josef: Da me pitate za komentar, rekao bih: „Učinio bih to ponovno, unatoc mnogim i ponekad suptilnim poteškocama“. Imali smo i još uvijek ima mnogo kandidata koji žele ući u Mariawald, od reforme ih je bilo između 40 i 50. No većina ne ostane zbog specifične zahtjevnosti strogog pravila našeg života. Ta činjenica odražava općenitu pojavu društva našeg vremena: nesposobnost na dugoročno angažiranje. To se može primijetiti i u odbijanju braka, sve raširenijoj pojavi zajedničkog života prije braka i rastućem broju civilnih razvoda.

Tome strahu od angažiranja izložene su sve redovničke zajednice i on nije povezan s prirodom reforme koju smo započeli.

Prije četiri godine bilo nas je 12 u samostanu. Dvojica redovnika otada su preminula. Dakle, danas nas je deset, a od toga je jedan brat nedavno položio svecane zavjete (on se ne boji angažirati!). Imamo i jednog novaka, a ove ćemo godine primiti i jednog postulanta. Osim toga, dvije ili tri osobe pokazale su ozbiljan interes da nam se pridruže. Također imamo tri brata koja žive izvan samostana.

6) Primate li svećenike (biskupijske ili iz drugih redovničkih zajednica) koji žele upoznati ili naučiti slaviti izvanredni oblik?

Dom Josef: Da, redovito primamo upite svećenika koji žele naučiti usus antiquior. Nažalost, naša ograničena sredstva ne dopuštaju nam da osiguramo takvu formaciju.

7) Može se dobro vidjeti da se, na razini župa, „reforma reforme“ (pricest klececi, gregorijanski kyriale, euharistijske molitve na latinskom, držanje raspela na sredini oltara, itd.) Benedikta XVI., pape koji više predlaže nego što nameće, polako provodi. No primjećujete li Vi ucinak Summorum Pontificuma među trapistima?

Dom Josef: Ne vidi se značajan pozitivan odgovor na zahtjev Svetoga Oca da se elementi tradicije uklape u Novus Ordo. Cini se da se, uz trajno propitkivanje Svetoga Oca, više primjećuje tvrdokorno odbijanje i mržnja prema, zapravo, jasnim izjavama Koncila u pitanjima liturgije. Cini se da su poslušnost i poniznost izgubljene kreposti.

Ne mogu odgovoriti na pitanje u ime trapista općenito, ali što se tiče naše zajednice, iako ne gaje svi bezuvjetnu ljubav prema tradiciji, braca više prihvacaju našu reformu. A oni koji doista vole tradiciju više ne mogu zamisliti život bez nje.

II - RAZMIŠLJANJA PAIX LITURGIQUEA

1) Dom Josef Vollberg rodio se 1963., a u Mariawald je ušao 1986. Nakon studija teologije u opatiji Heiligenkreuz (Austrija), zaređen je za svećenika 2006. i u studenom iste godine izabran za opata.

Ovaj jednostavni podsjetnik na datume i životni put dom Josefa dobro pokazuje da je motuproprij dar za sveopću Crkvu, a ne ustupak onima koje se naziva „tradicionalistima“.

Iz odgovora dom Josefa vidimo koliko on „zna o čemu govori“ kada spominje strpljivost koja je neophodna kako bi se reformirala vjerska institucija i ustrajnost bez koje se redovnička zvanja ne mogu razvijati.

2) Kao što se dogodilo u većini redovničkih zajednica, i broj „običnih“ trapista konstantno je opadao nakon Koncila (osim u samostanima koji njeguju tradicionalne aspekte, kao primjerice opatija Sept-Fons u biskupiji Moulins), a njihova se dobna piramida neumoljivo preokrece.

Prihvaćanjem motuproprija dom Josef nije samo izrazio svoje liturgijske ili teološke preferencije, nego je proveo reformatorsko djelo. Njegova odluka iz 2008.

nije naišla na podršku kod sve njegove subrace, daleko od toga. Zbog tenzija koje su se u to vrijeme javile u Mariawaldu i oko njega, generalni superior trapista 2009. je intervenirao kod kardinala Castrillóna, tadašnjeg predsjednika komisije Ecclesia Dei, kako bi se raspitao o zapocetoj reformi.

Ništa nije bilo lako: „Reformirati Mariawald, to je kao pokušati okrenuti cruiser u punoj brzini u suprotnom smjeru.“ No mir danas ponovno vlada, reforma ide svojim putem i pojavljuju se prva prava zvanja. A mi samo možemo molitvama podržati redovnike kako bi se konkretizirale.

3) Kada dom Josef govori o „stalnom propitkivanju Svetoga Oca“, prije svega se osvrće na stanje u Njemackoj, koje je ponajprije označeno pokretom „Wir sind Kirche“ (Mi smo Crkva), koji je nastao u Austriji, ali se brzo razvio u Njemackoj. Taj protestni pokret danas se može naći u svim njemackim biskupijama, a promice otprilike sve što je suprotno katolickom nauku, od redjenja žena do izjednačavanja homoseksualnosti i „heteroseksualnosti“, kako se danas govori... Priznajmo: osim u nekim sredinama koje izumiru, „trajno propitkivanje Svetoga Oca“ mnogo manje nalazimo kod francuskih katolika. S druge strane, konstatacija dom Josefa o „mržnji prema jasnim izjavama Koncila u pitanjima liturgije“, odnosno o tradicionalnim aspektima konstitucije Sacrosanctum Concilium, , nažalost, vrijedi jednako i za Francusku i za Njemacku ... Po tome možemo vidjeti koliko je imenovanje biskupa privrženih Summorum Pontificumu, koji istovremeno nastoje ponovno uvesti izvanredni oblik u sveopću Crkvu i upisati redovni oblik u hermeneutiku kontinuiteta, prijeko potrebno za ovu instrumentalizaciju liturgije.

4) Na kraju želimo naglasiti da se u dom Josefovim razlozima za promjene u samostanu ne nalaze dvosmislene i isprazne riječi:

a) Gospodin nas poziva da sudimo stablo prema njegovim plodovima (Matej 7, 17 - 20), a dom Josef se pita o plodovima Koncila: „U našoj zajednici nije bilo vidljivih plodova nakon promjena koje je donio Drugi vatikanski sabor i broj naših redovnika drastično se smanjio. Između 1965. i 2011. mnogi su redovnici napustili samostan, a potvrđena su samo dva nova zvanja.“

b) Dom Josef se također pita o sadnji stabla: „I tako se, u nasuprot antropocentričnim tendencijama nove liturgije, rodila želja da Boga vratimo u središte života našeg samostana. Kako stablo živi samo kad se hrani energijom koju crpi korijenjem, tako i redovnik (i ne samo on!) treba mudrost koju crpi iz svjetovne riznice kako bi Crkvi vratio njezinu mladost.“

Ne bismo to znali bolje reći u tako malo riječi.

Ako želite saznati više o Mariawaldu, možete posjetiti stranicu samostana:

<http://www.kloster-mariawald.de/>